

Bile so čezmejno drzne in nadvse ustvarjalne

Pot pisateljic po Gorici Mednarodni dan žensk so obeležili s sprehodom po mestu in odkrivanjem zanimivih zgodb žensk, ki so v njem živele, se izobraževale in pisale

Katja Zeljan

GORICA V organizaciji Fakultete za humanistiko in Raziskovalnega centra za humanistiko **Univerze v Novi Gorici** in Kulturno turističnega združenja Pot pisateljic so v sredo, na mednarodni dan žensk, po Gorici prvič izpeljali sprehod, na katerem je bilo pod vodstvom Jasmine Jerant mogoče spoznavati čezmejno drznost pisateljic, ki so v mestu živele in ustvarjale. To so bile Carolina Luzzatto Coen, Marie Schmitzhausen, Marica Nadlišek Bartol, Marie von Berks, Ljubka Šorli, Alma Karlin in Pavlina Pajk.

Avtorice člankov in knjig

Od Neptunovega vodnjaka na Travniku se je skupina najprej odpravila proti Nadškofijski ulici 21. Tam je ustvarjala Carolina Luzzatto Coen (1837–1919), teta Carla Michelstaedterja, ki se je v Gorico preselila po poroki z Girolamom Luzzattom Coenom. Napisala je več del, uveljavila se je tudi kot novinarka in urednica. Bila je dopisnica časopisov *Il Piccolo*, *La giovane Trieste*, *La Patria del Friuli* in *Pagine Friulane*. Med letoma 1878 in 1880 je bila urednica dnevnika *L'isonzo*. Ustanovila je kar nekaj časopisov, proti koncu 19. stoletja pa se je odvrnila od navdušenja za slovenstvo in se približala iredentiz-

mu, ki ga je širila tudi v časopisih *Il Corriere di Gorizia* in *Corriere Friulano*.

Še bolj uspešna je bila Marie Schmitzhausen, poročena Maria von Egger, ki je ustvarjala pod psevdonimom Paul Lacro (1851–1929) v Gosposki ulici 35. Otroštvo je preživela v Benetkah in v Osijeku, šolala se je pri šolskih sestrah v Gorici, kjer je spoznala svojega moža, odvetnika Camilla von Eggerja. Svoja najbolj uspešna dela je pisala v nemščini, med kritiki pa je požela zanimanje zaradi zgodovinskega romana iz antične dobe o Ogleju, priljubljeni pa so bili tudi njeni drugi romani, kratke zgodbe in zapisi o slikoviti goriški pokrajini. V zbirki *Bagatele* najdemo tudi zgodbo o grobnici Burbonov na Kostanjevici.

Med njimi tudi Slovenke

Ste vedeli, da je urednica prve slovenske ženske revije *Slovenka* Marica Nadlišek Bartol (1867–1940) obiskovala nekdanje učiteljske v današnjem pokrajinskem poveljstvu karabinerjev v Gorici? Leta 1927 je objavila svoje spomine pod naslovom *Iz mojega življenja*, v katerih je obujala tudi svoje prve dni v Gorici. Ali da je v Dantejevi ulici 14 svoja zadnja leta preživela Marie von Berks oz. Mara Čop (1850–1910), ki je o svojih po-

tovalnih vtisih s celega sveta pisala za francoske časopise in dnevnike, med drugim tudi za *Nouvelle revue*? Sodobniki so še posebej izpostavljali njene etnografske studije o Sintih in Romih, za katere jo je angleško društvo *Gypsy Lore Society* imenovalo za častno dopisno članico. V stavbi Trgovskega doma je nekaj časa živela pesnica Ljubka Šorli (1910–1993), ki je med letoma 1923 in 1925 obiskovala goriško trgovsko in glasbeno šolo, po drugi svetovni vojni pa je tu poučevala in bila zelo dejavna v različnih društvih.

V Diazovi ulici pa je nekaj časa prebivala pisateljica in svetovna popotnica Alma Karlin (1889–1950), ki je v Gorico sledila svoji učiteljici jezikov Madame Pervanje-Kotalik. Bivala je nasproti pošte in se tam pripravljala na prvi državni izpit za učiteljico. Sprehod se zaključil pred stolnico, kjer se je poročila Pavlina Pajk (1854–1901), izjemno uspešna pisateljica, nekoč učenka uršulinske šole v Gorici. Ko je po poroki zapuščala Goriško, je svojo ljubezen do nje strnila v verzih: »Srečna bodi mi, goriška domovina, / ne odrekaj mi v bodočnosti spomina!«

Sprehod po mestu Udeleženci dogodka pred goriškim Ljudskim vrtom FOTO K.Ž.

Dantejeva ulica Tu je živila popotnica Marie von Berks FOTO K

Pot pisateljic po Gorici tudi v zloženk

Pot pisateljic po Gorici sta zasnovali dr. Katja Mihurko Poniž in Jasmina Jerant, pot pa je odslej predstavljena tudi v posebni zloženk, ki so jo izdali Raziskovalni center za humanistiko, Univerza v Novi Gorici in Kulturno turistično združenje Pot pisateljic. V zloženk je predstavljenih še nekaj drugih lokacij, kjer so živele predstavljene pisateljice in jih je mogoče obiskati s kolesom.